

Sygn. akt III Kp 532/22

(...)-4.Ds. (...).2022

POSTANOWIENIE

Dnia 11 maja 2023 roku

Sąd Rejonowy w Bydgoszczy III Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: sędzia Sądu Rejonowego Jakub Kościerzyński

Protokolant: stażystka Nicole Ociepka

przy udziale prokuratora: nieobecny

po rozpoznaniu na posiedzeniu

w sprawie doprowadzenia w celu osiągnięcia korzyści majątkowej w dniu 2 września 2021 roku w sieci Internet, ze skutkiem w B., (...) S.A. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy w kwocie 2.000 złotych, stanowiących wartość pożyczki o numerze (...) za pomocą wprowadzenia w błąd co do możliwości i zamiaru spłacenia zobowiązania, to jest o czyn z art. 286 § 1 k.k.

zażalenia pełnomocnika pokrzywdzonego (...) S.A. na postanowienie zatwierdzone przez prokuratora Prokuratury Rejonowej B. – Północ z dnia 14 września 2022 roku o umorzeniu dochodzenia w fazie in rem

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 465 § 2 k.p.k.

postanawia

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie

UZASADNIENIE

Prokurator Prokuratury Rejonowej B. – Północ w B. w dniu 14 września 2022 roku zatwierdził postanowienie o umorzeniu dochodzenia w sprawie doprowadzenia w celu osiągnięcia korzyści majątkowej w dniu 2 września 2021 roku w sieci Internet, ze skutkiem w B., (...) S.A. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy w kwocie 2.000 złotych, stanowiących wartość pożyczki o numerze (...) za pomocą wprowadzenia w błąd co do możliwości i zamiaru spłacenia zobowiązania, to jest o czyn z art. 286 § 1 k.k., wobec braku znamion czynu zabronionego (art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k.).

Postanowienie prokuratora zażaleniem zaskarżył pełnomocnik pokrzywdzonej spółki, zarzucając obrazę przepisów prawa karnego materialnego, polegającą na błędnym przyjęciu, iż działanie M. P. nie wypełnia znamion czynu zabronionego określonego w art. 286 § 1 k.k., a także obrazę przepisów postępowania, to jest art. 297 § 1 pkt 4 k.p.k., polegającą na zaniechaniu wyjaśnienia okoliczności sprawy.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazania sprawy właściwej prokuraturze do dalszego prowadzenia.

Prokurator wniósł o rozpoznanie przedmiotowego zażalenia, jako złożonego w terminie i przez osobę do tego uprawnioną oraz nieuwzględnienie tego zażalenia i utrzymanie w mocy zaskarżonego postanowienia.

Sąd odwoławczy zważył, co następuje:

Zażalenie wniesione przez pełnomocnika skarżącej spółki nie zasługiwało na uwzględnienie. Zgromadzony materiał dowodowy wskazuje w sposób jednoznaczny, że w niniejszej sprawie mamy do czynienia ze sporem o charakterze cywilnoprawnym. Występek oszustwa polega na doprowadzeniu innej osoby do niekorzystnego rozporządzenia mieniem własnym lub cudzym za pomocą wprowadzenia w błąd albo wyzyskania błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania. Analizowany występek jest przestępstwem materialnym, co oznacza, że do jego popełnienia konieczne jest wystąpienie skutku w postaci doprowadzenia innej osoby do niekorzystnego rozporządzenia mieniem własnym lub cudzym. Przestępstwo to można popełnić wyłącznie z zamiarem bezpośrednim i ponadto ukierunkowanym na osiągnięcie korzyści majątkowej. Zatem mamy tu do czynienia z zamiarem o szczególnym zabarwieniu, określanym w doktrynie jako *dolus directus coloratus*. Tymczasem w realiach niniejszej sprawy brak jest jakichkolwiek wiarygodnych dowodów, wskazujących na istnienie takiego zamiaru u domniemanego sprawcy M. P.. Zgromadzony przez organy ścigania materiał dowodowy w postaci dokumentacji dotyczącej udzielenia pożyczki (k. 3-25, 37), zeznań M. P. (k. 30-31) oraz zaświadczenia o zatrudnieniu i zarobkach (k. 35-36) wskazuje, że M. P. nie miał i nie ma zamiaru doprowadzenia pokrzywdzonej spółki – pożyczkodawcy do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w celu osiągnięcia korzyści majątkowej. Innymi słowy brak jest jakichkolwiek dowodów na to, aby M. P. miał zamiar wyłudzenia od pokrzywdzonej pieniędzy z tytułu pożyczki. Słusznie zwrócił uwagę prokurator, że to trudna sytuacja życiowa pożyczkobiorcy, wynikająca z konieczności utrzymania niepełnosprawnej córki oraz partnerki, która straciła pracę w okresie pandemii wirusa (...)2, spowodowała utratę płynności finansowej u pożyczkobiorcy i tym samym uniemożliwiła terminową spłatę pożyczki. Swoją sytuację bytową M. P. szczegółowo opisał w toku przesłuchania w charakterze świadka, wskazując jednocześnie, że popadł w tzw. spiralę zadłużenia. Pożyczkobiorca zeznał również, że po tym, jak jego sytuacja majątkowa poprawiła się, dokonał częściowej spłaty pożyczki – 200 złotych, co udokumentowano stosownym dowodem księgowym i co przyznał też skarżący w zażaleniu. M. P. zobowiązał się również do spłacania należności dłużnej z tytułu udzielonej mu pożyczki (k. 30v). Przypomnieć należy, iż zamiar przestępczy jest określonym ogniwem w procesie myślowym człowieka i podlega on dowodzeniu, nie można go domniemywać. Sprawca może ujawnić swój przestępczy zamiar wprost słowem lub czytelnym gestem, a jeżeli tego nie uczyni, doktryna i judykatura dopuszczają wnioskowanie o zamiarze na podstawie okoliczności przedmiotowych danego czynu zabronionego. Na kanwie niniejszej sprawy M. P. nie ujawnił swoim zachowaniem przestępczego zamiaru bezpośredniego, ukierunkowanego na wyłudzenie pieniędzy od pokrzywdzonej spółki. Także okoliczności przedmiotowe czynu nie pozwalają na ustalenie istnienia u ww. przestępczego zamiaru. Słusznie uznał zatem prokurator, że na gruncie niniejszej sprawy mieliśmy do czynienia z negatywną przesłanką procesową w postaci braku znamion czynu zabronionego z art. 286 § 1 k.k. (znamion strony podmiotowej – uwaga SR), a tym samym decyzja prokuratora o umorzeniu dochodzenia była prawidłowa i w pełni oparta na trafnie ocenionym materiale dowodowym. Tym samym, w ocenie sądu *ad quem*, niezasadny pozostawał zgłoszony przez skarżącego zarzut obrazy przepisów prawa karnego materialnego, polegającej na błędnym przyjęciu, iż działanie M. P. nie wypełnia znamion czynu zabronionego określonego w art. 286 § 1 k.k. Argumentacja skarżącego na poparcie tegoż zarzutu sprowadza się w znacznej części do przytoczenie kilku tez z orzecznictwa dotyczącego analiza znamion występkę oszustwa, które nie pozostają w związku z okolicznościami przedmiotowej sprawy. Skarżący nie wskazał natomiast żadnych rzeczowych i ważkich argumentów, które pozwalałyby podważyć słuszność rozumowania prokuratora, które doprowadziło do wydania zaskarżonej decyzji. Zgłoszony w zażaleniu zarzut obrazy przepisów prawa karnego materialnego cechuje wysoki poziom ogólności, a tym samym nie mógł on doprowadzić do wzruszenia zaskarżonej decyzji. Odnosząc się do zarzutu obrazy przepisów postępowania, to jest art. 297 § 1 pkt 4 k.p.k., polegającej na zaniechaniu wyjaśnienia okoliczności sprawy, wskazać należy, co następuje. Przywołany przepis określa jedynie cele postępowania przygotowawczego, nie kreuje on natomiast żadnych zakazów, nakazów, ani nie dotyczy reguł samego orzekania, czy konstruowania orzeczenia. Tymczasem obraza przepisów postępowania (*error in procedendo*), to naruszenie norm procesowych w toku postępowania i w samym orzeczeniu przez zaniechanie określonych nakazów przewidzianych w procedurze (*error in omittendo*), działanie sprzeczne z określonymi normami statuującymi zakazy danego działania, czy wreszcie naruszenie przepisów dotyczących samego orzekania, konstruowania orzeczenia itp. (*error in iudicando*). Skoro przepis art. 297 § 1 pkt 4 k.p.k. nie kreuje żadnych zakazów, nakazów, ani nie dotyczy reguł samego orzekania, czy konstruowania orzeczenia, to nie może on stanowić samodzielnej podstawy odwoławczej. Dopiero szczegółowe przepisy regulujące przebieg postępowania przygotowawczego mają na celu takie ukształtowanie

tego postępowania, aby zrealizować cele wyznaczone przez przepis art. 297 k.p.k. Zatem to naruszenie owych szczególnych przepisów postępowania przygotowawczego może stanowić przedmiot zarzutu w środku odwoławczym, np. naruszenie art. 167 k.p.k. poprzez nieprzeprowadzenie określonego dowodu z urzędu, którego przeprowadzenie było w danych okolicznościach konieczne albo np. naruszenie art. 170 § 1-3 k.p.k. poprzez niezasadne oddalenie wniosku dowodowego. Tymczasem w środku odwoławczym nie wskazano jakie konkretne przepisy dotyczące przebiegu postępowania przygotowawczego lub inne dotyczące tego postępowania zostały naruszone przez organ a quo. Skarżący w kontekście analizowanego zarzutu wskazał jedynie, że organ ścigania zaniechał wyjaśnienia okoliczności sprawy. Nie wskazał natomiast o jakie konkretnie okoliczności chodzi i jakimi środkami dowodowymi miałyby one być wyjaśnione. Tak sformułowany zarzut obrazy przepisów postępowania karnego nie mógł doprowadzić do uchylecia zaskarżonej decyzji prokuratora.

Reasumując, sąd odwoławczy nie znalazł podstaw do zmiany lub uchylecia zaskarżonego postanowienia i dlatego orzekł jak w sentencji. Pokrzywdzony może natomiast poszukiwać ochrony prawnej na gruncie przepisów prawa cywilnego w związku z odpowiedzialnością za nienależyte wykonanie umowy pożyczki.

sSR Jakub Kościerzyński